

Kumanova'dan Zeytinburnu'na
Bir Rumeli Delikanlısı

Arif Şentürk

Sözlü Tarih Çalışması

Süleyman Şenel

BİLİM ve SANAT VAKFI KÜTÜPHANESİ	
FORMBAŞ NO:	112623
TASNİF NO:	781.62092/ŞEM

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ / Murat AYDIN [Zeytinburnu Belediye Başkanı].....	15
ÖNSÖZ.....	17
KISALTMALAR.....	21

ARİF ŞENTÜRK'ÜN DİLİNDEN KUMANOVA YILLARI...

Aile.....	26
Aile fertlerinin isimleri hep Osmanlı kültüründen.....	27
Makedonya [Република Македонија]: "Çok kültürlü bir Balkan toprağı".....	27
Kumanova (Куманово).....	28
Nebi amcamın duası: "Bir daha bu İstanbul'u gözümle görmeyeyim Yâ Rabbi!".....	30
Kolera salgını ve yedi haftada yedi cenaze.....	35
Sabriye Hanım'ın ince hastalığı.....	37
Kumanova'dan Almanya'ya yol gider... ..	38
Ayşe yengemin koynundan çıkan iki Reşad altını... ..	39
Annem, babamların mahalleye gelince... ..	39
Okul yılları... ..	40
Sen ne zaman Türk oldun?.....	40
Ne işin var Arnavut Okulu'nda?.....	41
Yokluk yıllarında eğitim.....	41
Medrese Muallimi "Bay Öğretmen" Şevki Bey.....	42
Spor ve halklar arasındaki garip rekabet.....	43
Okuyamadım.....	45

KUMANOVA'DA GÜNDELİK HAYAT...

Çocukların kaynaşması.....	48
Türkler başındaki festen tanınırdı.....	48
Babam demiştir: "Türk fesi baştan çıkmaz!".....	48
En büyük yemin: "Eğer Türk'sen...".....	49
Arnavutlar kaç milyon?.....	50
Vaska ile Andon'un oğulları su kuyusuna düşünce... ..	50
Türklerle şaka olmaz!.....	51
Türkçe konuşulan Bektaşî köyleri.....	52
Alman Savaşı'ndan kalan patlamamış bir bomba.....	52
Radyonun içinde insan mı var?.....	55
Kumanova-Üsküp yolunda uyuyakalınca... ..	55
Üsküp'ün Bitpazarı'nda taze patates.....	56
Asfalt yolda tekerlek ninnisi.....	56

Okul tiyatrosu, sinema ve bisiklet.....	56
Kumanova'da Ramazan.....	57
Yazın sıcağında oruç tutmak.....	58
Mareşal Tito'nun yasaklarından biri daha: "Ramazan'da oruç tutmak da yasak".....	58
Sultan Nevruz.....	59
Hıdırellez ve bazı Hıdırellez âdetleri.....	60
Düğünler.....	61
İnce Çalgı.....	61
Davul-zurna havaları ve horolar... ..	62
Düğüncü kadınlar: "Farko ile Fato".....	62
Düğüncü Fato'nun hovarda paytoncusu.....	62
Düğünlerde lokma âdeti.....	63
Damat yumruklamak.....	63
Gelin, içi su dolu leğeni tekmeleyip devirirse... ..	64
Gelin temennası.....	64
Kahve ikramının böylesi.....	64
Gelin arabası: "Koçi".....	64
Müslüman çobanların dilli kavali.....	65
Kumanova'nın tatlıcıları.....	65

KUMANOVA'DAN İSTANBULA...

Helva kutusunun üstündeki "Galata Köprüsü".....	68
Türkiye'ye gitmeye niyetimiz var!.....	68
Kumanova'dan aylık vakti: "11.06.1956 Perşembe/Saat: 18.00".....	70
Türkiye yolunda... ..	71
Sirkeci'de denizi görmek... ..	72
Sirkeci Garı'nda Bay Öğretmen Şevki Bey.....	72
52 Model Plymouth taksinin şoförüne: "Çek Zeytinburnu'na!"... ..	73
Yedikule'de 80 lira kiraya kapısız penceresiz ev.....	74
Yürü lan muhacir! Defol git!.....	74
Haftalık yedi buçuk liraya marangoz çıraklığı.....	74
Beyazıt'ta berber çıraklığı.....	75
Atıyor kamyona eşyaları babam: "Doğru Kırklareli'ne...".....	75
Kırklareli'nden Zeytinburnu'na dönüş.....	76

ÖMRÜMÜN ÖTE YANI ZEYTİNBURNU'NDA

Yeşiltepe Mahallesi.....	80
Babam yine arabacılığa başlıyor.....	80
Muhacir Bakkal Memet Aga.....	81
Mümin Usta ve "Marmara Berber Salonu".....	82
Berber çıraklığında edindiğim dostluklar.....	83
İsmet Atlı ve Güreş Milli Takımı kadrosu.....	84

Pehlivanlık beddualı bir meslektir.....	84
Babamın arabası ve Bozkurt Fabrikası'nın bereketi.....	85
Yeşiltepe'nin ilk esnafı: "Berber Arif".....	85
Bazı hobiler.....	87
İlk takım elbise ve terzinin bayramlık unutkanlığı.....	87
Nebi amcam ve Ayşe yengem de İstanbul'da.....	88
Makedonya'dan gelen göçlerle şenlenen Yeşiltepe.....	90
Yeşiltepe'nin müzisyeni de, oyuncusu da, kabadayısı da: "Biz üç kafadar".....	90
Üç kafadar askerde.....	91
Asker oldum Jandarma.....	91
Sabahınan esen seher yeli mi?.....	93
Kurs Bölüğü Ankara'ya gidince.....	94
Asker Ocağı'ndan sanatkâr manzaraları.....	94
Yavuz Özkan.....	95
İzin.....	98
İzin dönüşü.....	99
Askerlik dönüşü Berber Zeki'nin sürprizi.....	101
Zeytinburnu'ndan üç sene ayrı kalınca.....	102
Futbolcu Arif.....	102
Berber Arif'in futbol hakemliği.....	102
Bu da sana son olsun Arif!.....	104
Boksa da merak sardım.....	106
Annem bana kız bakıyor.....	106
Üsküp'e kuru kahve, Türkiye'ye kuru çay.....	107

SANAT YOLUNDA ADIM ADIM...

Kumanova halkının sanat geleneği ve anne-babamın halk sanatkârlığı.....	110
Mahmut Amca.....	112
Müzik Öğretmenimiz Kemânî Cemuş Bey.....	112
Makedonca şarkılar/türküler.....	113
Mateçköylü Yakup Amca.....	113
Sabri Gencer.....	114
Şarkıcılık/Türkücülük hayalim bile değildi.....	114
Kosova radyosunu dinlerken.....	114
Kumanovalı Sanatçılar.....	115
Amatör müzisyenlik yılları.....	115
Yeşilköy Halkevi'nde üç yıl.....	117
TRT'de Türk Halk Müziği Amatör Ses Yarışması.....	117
TRT İstanbul Radyosu C Stüdyosu'nda ilk bant kaydı.....	119
Nida Tüfekçi'nin anonsu: "İsmi Arif Şentürk! Kumanova kasabasından; kendisi berberlik yapar!".....	119
TRT İstanbul Radyosu'nda bir bant kaydı daha.....	121

TÜRK MÜZİK DÜNYASINDA BİR RUMELİ DELİKANLISI

"Aman bre deryalar..."	124
İlk televizyon programı	125
Katıldığım ilk televizyon programı yayınlanınca...	126
Bir televizyon programı daha	126
Halit Kıvanç ve "Zaman Zaman İçinde"	127
Televizyondaki ilk solo programım...	127
Deryaların bereketi	128
İMÇ'nin plakçıları/kasetçileri soruyor: "Kim bu Arif Şentürk?"	129
100.000 lirayı bir arada görünce...	130
İlk longplay: "AMAN BRE DERYALAR"	130
Longplay yayınlanınca...	131
"Deryalar" türküsü, 19 hafta liste başı...	131
Düğünler, plâklar, berber dükkânı derken bir de turneler çıktı...	132
İzmir Fuarı'nda...	133
İkinci kez İzmir Fuarı'nda...	134
Yine turneler için düştüm yollara...	135
Samsun Fuarı'nda...	138
Yurtdışı turneleri	140
Emre Plak'tan bir longplay daha: "HAMDİ / A BRE SÜLMAN AGA"	140
Bir longplay daha: "BATI TRAKYA TÜRKÜLERİ"	140
Emre Plak'tan iki longplay'e iki de kaset: "DERYALAR" ve "HAMDİ"	141
Kaset devrinin ilk [hakiki] müstakil kaseti: "YEMEN"	142
Kendi saz takımımla bir müzik kaseti: "NAZİKE'M"	143
İnsanlar doya doya oynasınlar diye; kına gecesi tadında kesintisiz bir müzik kaseti: "RUMELİ TÜRKÜLERİ"	144
Klip devrini de gördük	145
İMÇ Blokları/Unkapanı Müzik Çarşısı	145
İMÇ'nin korsanla başı dertte...	146
CD döneminin ilk albümü: "KINA HAVASI"	146
Bir albüm daha... Adı: "MELİHA"	147
İstanbul Gazinoları	147
Bir sanatçı için İstanbul gazinolarında çalışmak...	149
Gazino kültürü	149
Film artisti Arif Şentürk	150
Bir fotoroman: "Kanlı Deniz"	152
Gülhane Şenlikleri'nde Müslüm Gürses'in fanatik seyircileri	152
Festivalden Festivale...	153
Yılın Sanatçısı	153
Radyo-Televizyon Programları	153
Hazırlayıp sunduğu programlar	154
Eşe dosta hazırlanan bir CD:	
"ARİF AGA İLE RUMELİ TÜRKÜLERİ/2012"	155

ESKİ ZEYTİNBURNU

Eski Zeytinburnu Deyince...	158
Eski Zeytinburnu'nu özleyorum	158
Zeytinburnu'nda mutlu yaşamak	160
Zeytinburnu: "Hayatımın öte yanı"...	160
Hem "Berber Arif", hem de "Sanatçı Arif" geziyor Zeytinburnu sokaklarında...	161
Eski Zeytinburnu'nun dört köşesi...	162
Muhacirbağı ve yatağı kaybolan tarihi çeşme	162
Zeytinburnu'nda futbol	162
Zeytinburnu Spor...	165
MKA Ankaragücü'nün kuruluşu	165
Sinemalar	165
Eski Zeytinburnu'nun sanatçıları...	166
Zeytinburnu'nda konser vermek	167

ANILAR... ANILAR...

Çiftetelli oynayan at	170
İlk gittiğim maç ve Fenebahçe'nin oyuncu kadrosu	172
Foto Avrupa'nın telefonu	173
TRT Radyosu'ndan sesim duyulduktan sonra, İnci Düğün Salonu'nda ilk işim	173
Düşmez kalkmaz bir Allah	174
Abdullah Yüce	175
Kız evinde:	175
Bizim köyde yamuk tavuk olmaz	176
Kamil Sönmez ile İzmir Fuarı'nda...	177
Mendil yerine gazlı gömlek yakınca...	177
İzmir Fuarı'ndan bir anı: "Emel Sayın"	178
Sünnet düğününde müzisyenlere muzip bir ikram	179
Arif Şentürk ve saz arkadaşları, İzmir'den [uçakla] döndü!	182
Trabzon'da bir yılbaşı gecesi	183
Lunapark Gazinosu ve Bülent Ersoy'a şarkı okuma yasağı	183
Lunapark Gazinosu'nda "Kadınlar Matinesi"	184
Viskiyi fazla kaçırınca	185
Mikrofonu kaptırınca...	185
Siyaset, siyasetçiler ve müzik...	186
Süleyman Demirel	187
Bir Cumhurbaşkanı ile sohbet etmek	188
Cumhurbaşkanı Turgut Özal: "Hayrola Arifçğim! Ne yapıyorsun burada?"	189
Saz arkadaşlarım... Benim hem sanat hem de hayat arkadaşlarım	189
Şarköy'de bir konser sonrasında...	191
Akordeoncuya [okkalı] bahşiş	192

Parkta bıraktınız, parktan aldınız.....	193
Rumeli Türküleri Sanatçısı.....	193
Rumelili olmanın dışında.....	194
Rumeli neresi?.....	194
Kemal Altinkaya.....	195
“Halk Müziği Sanatçısı” deyince!.....	195
Profesyonelliğin cilveleri.....	196
Nota bilmek ya da bilmemek.....	197
Türkülere “kaynak” Arif Şentürk.....	197
Derlediğim, kaynak olduğum türküler okunurken adım unutulmasın.....	200
TRT yetkililerinden bir rica.....	200
Bestelerim de var.....	201
Repertuarı oluştururken.....	201
Türkülerim, akıl defterimde yazılı.....	203
Hit parçam: “Deryalar” oldu.....	203
Plak/Kaset anlaşması nasıl yapıldı?.....	203
Ödüller.....	204
Türküler ölmez.....	204
Okumaktan bıktığım türküler.....	205
Arabesk müzik beni bozmadı.....	205
Özlediğim şehir: Kumanova.....	206
Keşke Atatürk’ü tanısaydım.....	206
Annem: “Fikriye Şentürk”.....	207
Babaya Özlem.....	208
Kardeşlerim.....	209
Berber Dükkânının Devri.....	209
Benim de Başıma Geldi.....	210
Şehirde bir garip âdet: “Oğlana yeni ev açmak”.....	210
Ben şanslı adamım.....	211
Nida Tüfekçi.....	214
Gelecekte.....	214
Türkü dinlemeye hasret kalır mıyız?.....	215
Arif Şentürk’ün veliahdı kim olacak?.....	215
Basınla aram iyi.....	216
Ailede müzikle uğraşanlar.....	216
Çocuklarım.....	217
Gençlere birkaç nasihat.....	218

ARIF ŞENTÜRK HAKKINDA DEDİLER Kİ...

ARIF ŞENTÜRK DOSTLARININ DİLİNDEN/KALEMİNDEN

Ali Gürlü.....	222
Arif Sağ.....	224
Atilla Baykal.....	227
Derya Şentürk.....	227

Erdinç Kadiođlu	228
Havva Karakaş	230
Mehdi Çetibaş	231
Dr. Mehmet A. Özbek	231
Naci Songur	232
Rüstem Avcı	234
Sabri Şentürk	235
Sami Bilgin	236
Soner Özbilen	237
Yücel Paşmakçı	238
EKŞİ SÖZLÜK'TEN SEÇMELER	240
VİDEO ALT YAZILARINDAN SEÇMELER	242
Aman bre deryalar	242
Ramo	243
Rodop dađları bre Pakize	243
Drama köprüsü bre Hasan (Debreli Hasan)	243
Tayyare Tayyare	244
Yandı Kumanova	244
Damat	245
Safiye	245
Oh moye mira	245
Çıksana Urumeli'nin düzüne	246
Kadriye	246
Mendilimin yeşili	246
Koca Yusuf	246

DİSKOGRAFI

LONGPLAY [Uzunçalar / LP]

Deryalar [LP]	250
Hamdi/A bre Sülman Aga [LP]	250
Batı Trakya Türküleri [LP]	250

CASSETTE TAPE [Kaset Teybi]

Deryalar	250
Hamdi	251
Yemen	251
Nazikem	251
Rumeli Türküleri	251
Rumeli Türküleri	252
Rumelim	252

COMPACT DISC [CD]

Kına Havası	252
Meliha	253
Arif Aga İle Rumeli Türküleri	253

DİSKOGRAFI / ALFABETİK KARMA DİZİN	254
--	-----

NOTALAR

Nota No. 01 BENİM ÂHİM ZALIMLARA KALMASIN [Kore Savaşı'nda Yakılan Asker Ağzı Bir Ağıt].....	266
Nota No. 02 POTİNİMİN TABANI.....	267
Nota No. 03 TURNAMIN KANATLARI.....	269
Nota No. 04 DURNAM NERDEN GELİYON ASLI MARAŞ'TAN.....	270
Nota No. 05 BAĞA GİRDİM ÜZÜME.....	275
Nota No. 06 TUTAMADIM BEN BU YERLERDE BİR VATAN.....	280
Nota No. 07 BERBER DÜKKÂNININ KİLİDİ.....	282
Nota No. 08 A BRE SÜLMAN AGA ARPALAR OLDI Mİ.....	283
Nota No. 09 ÇIKSANA TAKOŞ'UM BALKONA (TAKOŞ).....	285
Nota No. 10 YUKARI DA MAHLE ÇEŞMELERİ [ESMA'M] ENGİNE AKAR.....	286
Nota No. 11 DRAMA KÖPRÜSÜNÜ [BRE HASAN] GECE Mİ GEÇTİN [HASAN] [DEBRELI HASAN].....	289
Nota No: 12 KIRCALI'YLE ARDA ARASI SAAT SEKİZ SIRASI (YUSUF'UM) [AMAN BRE DERYALAR].....	291
Nota No: 13 YEMEN YEMEN ŞANLI YEMEN.....	293
Nota No. 14 ELEK ELEK İÇİNDE [KADRIYE'M].....	296
Nota No. 15 ÇİFTE ÇİFTE PAYTONLARI GÖNDERDİM SANA [MARİKA'M].....	298
Nota No. 16 BİR EVLER YAPTIRDIM (ALAYBEY) SAZDAN SAMANDAN [ALAYBEY].....	299
Nota No. 17 KARA KARA KAZANLAR [HANIM AYŞE].....	301
Nota No. 18 BU DERE BAŞTAN BAŞA [RAHİME].....	302
Nota No. 19 HAYDE MÜRÂDİYE GİDELİM BİZE.....	304
Nota No. 20 NE HOŞ İMİŞ KALKANDELEN OVASI.....	306
Nota No. 21 İNDİM GÖNÜL BAHÇESİNDEN BİR DEMET GÜL TOPLADIM [BEBEĞİM].....	309
Nota No. 22 ALDIM SEVDİĞİMİ İNDİM AVLUYA [Vay vay vay dillerin kaymak].....	310